

Omzendbrief betreffende de bestrijding van zoönotische *Salmonella* bij legpluimvee

Referentie	PCCB/S2/1653994	Datum	28/10/2020
Huidige versie	1	Van toepassing vanaf	Datum van publicatie
Trefwoorden	Salmonella – bestrijdingsprogramma – legpluimvee		

Opgesteld door	Goedgekeurd door
Ludivine Cambier, attaché	Jean-François Heymans, directeur-generaal a. i.

1. Doel

Deze omzendbrief geeft een beschrijving van de salmonellabestrijding bij legkippen (gebruikkippen vanaf het legstadium), bij opfokkippen type leg en de monitoring van *Salmonella* bij het overige legpluimvee. Naar aanleiding van de publicatie van het koninklijk besluit van 21 september 2020 betreffende de bestrijding van zoönotische *Salmonella* bij pluimvee, vervangt deze omzendbrief de voorgaande omzendbrief met referentie PCCB/S2/409035 gebaseerd op het koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee.

2. Toepassingsgebied

Hoofdstuk 5.1. is van toepassing op pluimveebedrijven met kippen van het type leg. Hoofdstuk 5.2. is van toepassing op legpluimvee van de soorten kalkoenen, eenden, ganzen, parelhoenders, kwartels, duiven, fazanten, patrijzen en loopvogels op bedrijven met een capaciteit van 4.999 of meer stuks van dezelfde soort, categorie en type pluimvee. Hoofdstuk 5.3 is van toepassing op pluimveebedrijven met legkippen waarvan de eieren enkel en alleen rechtstreeks verkocht worden aan de eindconsument. Hoofdstuk 5.4. is van toepassing op hobbykippen die door handelaren aan hobbyfokkers of aan particulieren op de markt verkocht worden.

3. Referenties

3.1. Wetgeving

- KB van 21 september 2020 betreffende de bestrijding van zoönotische *Salmonella* bij pluimvee;
- MB van 21 september 2020 betreffende de bestrijding van zoönotische *Salmonella* bij pluimvee;
- KB van 17 juni 2013 tot vaststelling van veterinairrechtelijke voorschriften voor het intracommunautaire handelsverkeer en de invoer uit derde landen van pluimvee en broedeieren en tot vaststelling van de toelatingsvoorwaarden voor inrichtingen voor pluimvee, zoals gewijzigd;

- KB van 25 juni 2018 tot vaststelling van een identificatie- en registratieregeling voor pluimvee, konijnen en bepaald hobbypluimvee;
- Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake de bestrijding van Salmonella en andere specifiek door voedsel overgedragen zoönoseverwekkers;
- Verordening (EG) nr. 1177/2006 van de Commissie van 1 augustus 2006 ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft eisen voor het gebruik van specifieke bestrijdingsmethoden in het kader van de nationale programma's voor de bestrijding van salmonella;
- Verordening (EU) nr. 517/2011 van de Commissie van 25 mei 2011 ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft een doelstelling van de Unie voor het verminderen van de prevalentie van bepaalde serotypes van salmonella bij legkippen van Gallus *gallus* en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2160/2003 en Verordening (EU) nr. 200/2010 van de Commissie.

3.2. Andere

- Vademecum voor het houden van pluimvee en de bestrijding van Salmonella bij pluimvee;
- Omzendbrief betreffende de algemene toelatingsvoorwaarden voor het houden van pluimvee.
- Salmonella Actie Plan

4. Definities en afkortingen

Agentschap:	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;
ARSIA:	Association Régionale de Santé et d'Identification Animales;
Bedrijfsdierenarts:	De erkende dierenarts met wie de verantwoordelijke een overeenkomst is aangegaan zoals geregistreerd in Sanitel en met wie hij een overeenkomst van bedrijfsbegeleiding kan sluiten;
DGZ:	Dierengezondheidszorg Vlaanderen;
Erkend laboratorium:	Laboratorium erkend door het FAVV voor het uitvoeren van analyses voor de betrokken matrix, parameter en categorie pluimvee waarvan de lijst terug te vinden is op de website van het FAVV: http://www.favv-afsca.fgov.be/professionelen/laboratoria/ ;
Geaccrediteerde instelling:	Instelling die beschikt over een accreditatie die afgeleverd is door een instelling waarmee het Belgisch accreditatiesysteem een akkoord heeft van wederzijdse erkenning voor de monsterneming van afdrukplaatjes (Rodac-plaatjes), drink- en putwater, dierlijke meststalen en omgevingsstalen zoals beschreven in het Vademecum. De lijst van geaccrediteerde instellingen volgens de staalname is te vinden op: https://economie.fgov.be/nl/themas/kwaliteit-veiligheid/accreditatie-belac/geaccrediteerde-instellingen/beproevinglaboratoria-test ;
Het Fonds:	Het Begrotingsfonds voor de gezondheid en de kwaliteit van de dieren en de dierlijke producten;
LCE:	Lokale Controle Eenheid van het FAVV;
<i>Salmonella</i> Typhimurium:	<i>Salmonella</i> Typhimurium, met inbegrip van de monofasische <i>S. Typhimurium</i> met antigeenformule 1,4,[5],12:i:- waarbij de 1 en/of de 5 niet aanwezig moeten zijn;
S.e.:	<i>Salmonella</i> Enteritidis;
S.t.:	<i>Salmonella</i> Typhimurium;

Het Vademecum: Het vademecum voor het houden van pluimvee en de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee, zoals gepubliceerd op de website van het Agentschap.

5. Salmonellabestrijding bij legpluimvee

Iedere verantwoordelijke van een legkippenbedrijf, is verplicht elk onderdeel van dit programma te volgen. De vaccinatie is eveneens verplicht voor de hobbykippen die door particulieren op de markt verkocht worden of op hobbykippen die door pluimveebedrijven of handelaars op markten of aan particulieren verkocht worden.

5.1 Samonellabestrijding bij legkippen

a. Vaccinatie

Elk beslag legkippen moet gevaccineerd worden tegen *Salmonella* Enteritidis. De vaccinatie tegen andere serotypen *Salmonella* is facultatief. De vaccinatie is niet verplicht voor tomen die als opfoktoom in het intracommunautair handelsverkeer gebracht worden of geëxporteerd worden. Voor de vaccinatie moet aan volgende voorwaarden worden voldaan:

- het gebruikte vaccin moet een toelating voor het in de handel brengen hebben voor het gebruik bij legkippen en bij levende vaccins moet een geschikte methode voor handen zijn om veldstammen te onderscheiden van vaccinstammen;
- voor serotypes *Salmonella* waarvoor er geen vaccin met een toelating voor het in de handel brengen beschikbaar is, kan gebruik gemaakt worden van een autovaccin onder de verantwoordelijkheid van de dierenarts volgens de geldende wetgeving;
- de legkippen moeten gevaccineerd worden op de tijdstippen zoals voorgeschreven door de fabrikant van het vaccin;
- de vaccinatie wordt uitgevoerd door de bedrijfsdierenarts en de verantwoordelijke verstrekt hiervoor alle nodige hulp.

Alleen als er een overeenkomst van diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding is afgesloten, mag de verantwoordelijke zelf de dieren vaccineren mits voldaan is aan volgende voorwaarden:

- het vaccin wordt verschaft door de bedrijfsdierenarts;
- de vaccinatie wordt uitgevoerd volgens een gedetailleerd bedrijfspvaccinatieschema gesteund op de bedrijfsschets met vermelding van beslagnummer, dat opgesteld werd door de bedrijfsdierenarts;
- het vaccin wordt bewaard, gebruikt en toegediend volgens de schriftelijke instructies van de bedrijfsdierenarts. De schriftelijke instructies worden opgesteld in de taal van de pluimveehouder;
- de vaccinatie wordt ingeschreven in het geneesmiddelenregister.

De bedrijfsdierenarts stelt voor elke toediening of verschaffing van het vaccin een afzonderlijk toedienings- of verschaffingsdocument op met vermelding van beslagnummer en geboortedatum van het beslag dieren waarvoor het vaccin bestemd is;

- bij de verplaatsing naar een ander bedrijf wordt het gevaccineerde beslag vergezeld van een verklaring van vaccinatie (vaccinatiemelding) opgesteld door de verantwoordelijke samen met een kopie van de toedienings- en verschaffingsdocumenten die van toepassing zijn op de vaccinatie en op het beslag. Het bedrijf van bestemming bewaart de vaccinatiemeldingen gedurende 5 jaar. Er wordt geen standaard document opgelegd voor de vaccinatiemelding maar minstens volgende gegevens moeten erop voorkomen:

- beslagnummer van herkomst;
- identificatie van de productieronde indien van toepassing;
- categorie pluimvee (legkippen: eendagskuikens, poeljen, ruidieren);
- aantal dieren waarop de melding betrekking heeft;
- naam van het vaccin;
- datums van de *Salmonella* vaccinaties;
- nummer(s) bijhorende toedienings- en verschaffingsdocument(en);
- datum van ondertekening;
- naam en handtekening van de verantwoordelijke ter verklaring van de echtheid van de gegevens.

Een kopie van het toedienings- en verschaffingsdocument is niet vereist indien alle gegevens van het document overgenomen worden op de vaccinatiemelding, inclusief de handtekening van de bedrijfsdierenarts;

- de verantwoordelijke van een beslag legkippen moet op elk ogenblik een bewijs van vaccinatie tegen *Salmonella* Enteritidis, met eventueel bijhorend(e) kopie(ën) van de toedienings- en verschaffingsdocument(en), kunnen voorleggen. Indien de toom in het buitenland gevaccineerd werd, moet een bewijs van vaccinatie opgesteld door een dierenarts van het land van herkomst kunnen voorgelegd worden;
- Bij het verwaarlozen, verhinderen of ondoelmatig maken van de vaccinatie door de dierenarts of de verantwoordelijke, moet de LCE op de hoogte gebracht worden.

b. Monitoring

Om de aanwezigheid van *Salmonella* in een beslag na te gaan worden op volgende tijdstippen stalen genomen door de verantwoordelijke:

- bij eendagskuikens;
- binnen de 2 weken voor de overplaatsing naar de legeenheid;
- op 24 weken;
- om de 15 weken tot het einde van de productie.

Om te vermijden dat beslagen positief zijn voor een vaccinstam van S.e. of S.t. wordt aangeraden de bemonstering binnen de 2 weken voor de overplaatsing naar de legeenheid, uit te voeren juist voor de laatste vaccinatie en niet erna.

De bedrijfsdierenarts assisteert de verantwoordelijke tot hij van oordeel is dat de verantwoordelijke over voldoende kennis beschikt voor het nemen van de stalen. Eenmaal per jaar herhaalt de bedrijfsdierenarts deze assistentie. De bedrijfsdierenarts schrijft de datum van uitvoering van de assistentie en de bevestiging van de voldoende kennis in het bedrijfsregister.

De verantwoordelijke kan voor het nemen van de stalen eveneens beroep doen op de bedrijfsdierenarts of op een geaccrediteerde instelling.

De pluimveehouder blijft verantwoordelijk dat de staalname uitgevoerd wordt en de stalen afgeleverd worden aan het laboratorium van een vereniging of aan een erkend laboratorium (alleen voor de stalen van eendagskuikens). Per staalname en per hok worden de stalen genomen bij legkippen en opfokkippen type leg in het laboratorium samengebracht tot 1 staal. Hierdoor wordt per staalname en per hok maar 1 analyseresultaat bekomen.

Indien meer dan één pluimveestel onder hetzelfde beslagnummer is opgenomen en één van de pluimveestallen positief is voor een te bestrijden serotype zoönotische *Salmonella*, moet het hele beslag en dus alle pluimveestallen die onder hetzelfde beslagnummer zijn opgenomen als positief beschouwd worden.

Indien productieronden zijn samengesteld (zie omzendbrief betreffende de algemene toelatingsvoorwaarden voor het houden van pluimvee), wordt het salmonellaonderzoek op niveau van de productieronde uitgevoerd.

De verantwoordelijke meldt binnen de 8 dagen elke nieuwe opzet aan de bedrijfsdierenarts zodat de bedrijfsdierenarts weet wanneer er stalen moeten genomen worden.

De analyses van de stalen, met uitzondering van de stalen genomen bij eendagskuikens, zijn opgenomen in het controleprogramma van het Agentschap en worden bekostigd door het Agentschap. De analyses van de stalen die genomen worden met een afwijking op de leeftijd van meer dan 1 week, worden niet vergoed door het Agentschap en rechtstreeks door DGZ of ARSIA gefactureerd aan de verantwoordelijke van de legkippen.

De technische modaliteiten van de staalname zijn opgenomen in het Vademecum dat via deze link kan worden geraadpleegd: <http://www.favv-afscab.be/dierengezondheid/salmonella/>.

De verantwoordelijke deelt alle resultaten van de reeds uitgevoerde *Salmonella* controles mee aan de volgende schakel in de voedselketen, alvorens de dieren of eieren te verplaatsen. Dit betekent onder andere dat de poeljen niet mogen verplaatst worden zolang het resultaat van het onderzoek binnen de 2 weken voor de overplaatsing naar de legeenheid niet gekend is. De overdracht van de resultaten kan onder gelijk welke vorm. Indien de dieren naar het slachthuis gaan, wordt hiervoor gebruik gemaakt van het VKI document. De ontvanger houdt de resultaten bij gedurende 5 jaar.

c. Maatregelen

Onderstaande **tijdelijke maatregelen** worden aan het beslag opgelegd vanaf het moment dat een analyse *Salmonella* in dat beslag aantoonde totdat het resultaat van de serotypering bekend is :

- het bedrijf wordt onder toezicht van het Agentschap geplaatst en de contacten op het bedrijf worden beperkt;
- het opfokbeslag mag overgeplaatst worden naar de legeenheid. Het legbedrijf waarnaar de positieve opfoktoom is verplaatst, past tijdelijk de maatregelen toe zoals beschreven onder de definitieve maatregelen hieronder. Het opfokbedrijf past de volgende maatregelen toe:
  - voor de opzet van nieuwe dieren wordt de stal grondig gereinigd en ontsmet. De nodige leegstand (=minstens tot de stal volledig uitgedroogd is) moet gerespecteerd worden;
  - na het reinigen, ontsmetten en na de sanitaire leegstand voert de geaccrediteerde instelling een hygiënogram uit en een swabcontrole op de aanwezigheid van *Salmonella*. De swabcontrole kan ook uitgevoerd worden door de bedrijfsdierenarts. De stal moet minimaal volledig uitgedroogd zijn voor de stalen genomen worden. Het is de taak van de verantwoordelijke om de geaccrediteerde instelling of de bedrijfsdierenarts opdracht te geven deze staalnames uit te voeren:
    - indien het resultaat positief is voor *Salmonella* (gelijk welk serotype) moet de stal opnieuw gereinigd en ontsmet worden en wordt de stal opnieuw gecontroleerd door de geaccrediteerde instelling of de bedrijfsdierenarts op de aanwezigheid van *Salmonella*. Dit wordt telkens herhaald tot *Salmonella* niet meer kan teruggevonden worden in de stal;
    - indien het hygiënogram een score krijgt die hoger is dan 1,5 moet de stal opnieuw gereinigd en ontsmet worden en wordt een nieuw hygiënogram uitgevoerd door de geaccrediteerde instelling. Enkel bij een score $\leq 1,5$ kunnen nieuwe dieren worden opgezet;

- indien het reinigen en ontsmetten opnieuw moet worden uitgevoerd en indien voor de reiniging geen leidingwater wordt gebruikt, wordt een bacteriologisch wateronderzoek uitgevoerd van het reinigingswater waarbij het monster genomen wordt door de bedrijfsdierenarts of een geaccrediteerde instelling. Bij een niet-conform resultaat is het gebruik ervan verboden totdat nieuwe onderzoeken aantonen dat het water conform is;
- de eieren moeten een hittebehandeling (vb. pasteurisatie) ondergaan voordat ze voor menselijke consumptie in de handel gebracht worden:
  - de houders met de eieren worden voorzien van de data en resultaten van alle *Salmonella* onderzoeken;
  - **de eieren worden op het bedrijf gestempeld als B eieren (met een B of een gekleurd punt van minimum 5 mm hoog). Hiervoor wordt een inkt gebruikt die geschikt is voor het stempelen van consumptie-eieren. Rechtstreeks leveren van eieren aan de levensmiddelenindustrie zonder markeren is niet mogelijk;**
  - de eieren afkomstig van een positief beslag worden op andere houders getransporteerd dan de eieren afkomstig van de negatieve beslagen van dezelfde inrichting;
  - de eieren afkomstig van positieve bedrijven worden als laatste opgehaald;
  - na transport worden de transportmiddelen en het gebruikte vervoermateriaal grondig gereinigd en ontsmet om contaminatie van andere bedrijven te voorkomen. Wegwerpmateriaal wordt slechts 1 maal gebruikt;
  - de eieren afkomstig van een positief beslag worden niet toegelaten in het pakstation maar worden rechtstreeks naar het eiverwerkend bedrijf getransporteerd.

Wanneer het resultaat van de serotypering duidt op een te bestrijden serotype zoönotische *Salmonella*, worden de hieronder beschreven definitieve maatregelen genomen. Wanneer het resultaat een ander serotype dan een te bestrijden serotype zoönotische *Salmonella* is, worden de tijdelijke maatregelen opgeheven.

Onderstaande **definitieve maatregelen** worden opgelegd indien een beslag positief is voor een van de 2 te bestrijden serotypes zoönotische *Salmonella* (*Salmonella* Enteritidis en *Salmonella* Typhimurium). De maatregelen worden eveneens opgelegd indien een te bestrijden serotype zoönotische *Salmonella* gedetecteerd wordt in het kader van de monitoring op *Salmonella* Pullorum en *Salmonella* Gallinarum **of indien de dieren werden opgezet in een stal waar een te bestrijden serotype zoönotische *Salmonella* gedetecteerd werd in het vorig aanwezig beslag, maar de aanwezigheid ervan in de leefruimte van dieren niet werd uitgesloten door swabonderzoek:**

- het is verboden het pluimvee te behandelen tegen zoönotische *Salmonella* met antimicrobiële middelen;
- het bedrijf wordt onder toezicht geplaatst van het Agentschap;
- contacten met het beslag worden beperkt tot enkel de verzorger van het pluimvee, de bedrijfsdierenarts, het personeel nodig voor de bedrijfsvoering, het bevoegde personeel van het Agentschap of andere overheidsdiensten en personen nodig voor dringende herstellingen aan de infrastructuur;
- indien het een beslag eendagskuikens betreft, worden deze binnen de periode van 1 maand na positieve staalname vernietigd;
- de eieren moeten een hittebehandeling (vb. pasteurisatie) ondergaan voordat ze voor menselijke consumptie in de handel gebracht worden:
  - de houders met de eieren worden voorzien van de datums en resultaten van alle *Salmonella* onderzoeken van de toom. Indien de eieren telkens naar hetzelfde

- eiverwerkend bedrijf gaan, is het voldoende het resultaat door te geven telkens een nieuw onderzoek werd uitgevoerd;
- de eieren worden op het bedrijf gestempeld als B eieren (met een B of een gekleurd punt van minimum 5 mm hoog). Hiervoor wordt een inkt gebruikt die geschikt is voor het stempelen van consumptie-eieren. Rechtstreeks leveren van eieren aan de levensmiddelenindustrie zonder markeren is niet mogelijk;
  - de eieren afkomstig van een positief beslag worden op andere houders getransporteerd dan de eieren afkomstig van de negatieve beslagen van dezelfde inrichting;
  - de eieren afkomstig van positieve bedrijven worden als laatste opgehaald;
  - na transport worden de transportmiddelen en het gebruikte vervoermateriaal grondig gereinigd en ontsmet om contaminatie van andere bedrijven te voorkomen. Wegwerpmateriaal wordt slechts 1 maal gebruikt;
  - de eieren afkomstig van een positief beslag worden niet toegelaten in het pakstation maar rechtstreeks naar het eiverwerkend bedrijf getransporteerd;
- voor de opzet van een nieuw beslag wordt de stal grondig gereinigd en ontsmet en wordt de nodige leegstand gerespecteerd;
  - Na het reinigen, ontsmetten en de sanitaire leegstand voert een geaccrediteerde instelling een hygiënogram en een swabcontrole op de aanwezigheid van *Salmonella* uit. De swabcontrole kan ook uitgevoerd worden door de bedrijfsdierenarts. De stal moet minimaal volledig uitgedroogd zijn voor de stalen genomen worden. Het is de taak van de verantwoordelijke om de geaccrediteerde instelling of de bedrijfsdierenarts opdracht te geven deze staalnames uit te voeren:
    - indien het resultaat positief is voor *Salmonella* (niet enkel *S. Enteritidis* en *S. Typhimurium* maar eveneens alle andere *Salmonella*'s), moet de stal opnieuw gereinigd en ontsmet worden en wordt ze opnieuw gecontroleerd door de geaccrediteerde instelling of de bedrijfsdierenarts op de aanwezigheid van *Salmonella*. Dit wordt telkens herhaald tot *Salmonella* niet meer kan teruggevonden worden in de stal;
    - indien het hygiënogram een score krijgt die hoger is dan 1,5 moet de stal opnieuw gereinigd en ontsmet worden en wordt een nieuw hygiënogram uitgevoerd door de geaccrediteerde instelling. Enkel bij een score $\leq 1,5$ kunnen nieuwe dieren worden opgezet;
    - indien het reinigen en ontsmetten opnieuw moet worden uitgevoerd en indien voor de reiniging geen leidingwater wordt gebruikt, wordt een bacteriologisch wateronderzoek uitgevoerd van het reinigingswater waarbij het monster genomen wordt door de bedrijfsdierenarts of de geaccrediteerde instelling. Bij niet-conform resultaat is het gebruik ervan verboden totdat nieuwe onderzoeken aantonen dat het water conform is.

PAS OP. Als er geen bewijs van negatief *Salmonella* resultaat kan geleverd worden, zal de volgende opzet als positief beschouwd worden en worden de maatregelen toegepast zoals voorzien voor een beslag dat positief is voor een te bestrijden serotype zoönotische *Salmonella*!

Eens een beslag positief is voor *Salmonella* Enteritidis of voor *Salmonella* Typhimurium blijven de maatregelen van kracht tot het einde van de leg ondanks een eventueel negatief tussenonderzoek.

d. Vergoedingen

Het Fonds kent een vergoeding toe voor het waardeverlies geleden als gevolg van het vervroegd slachten of vernietigen van een beslag van eendagskuikens wanneer een te bestrijden serotype zoönotische *Salmonella* gedetecteerd wordt in het beslag. Hiervoor wordt door de eigenaar van de dieren een dossier ingediend bij het Fonds. De eigenaar verliest elk recht op vergoeding ingeval de verplichte vaccinatie niet of onvolledig werd uitgevoerd.

De eigenaar van de dieren kan een aanvraag indienen voor een vergoeding voor een bijzondere ontsmetting bij het Fonds. Bij goedkeuring van het dossier en bij ontsmetting volgens de procedure opgelegd door de Raad van het Fonds kan een vergoeding bekomen worden van 75% van de kosten met een maximum van 7.500€ per behandelde stal.

e. Officiële controles

Het Agentschap voert jaarlijks minstens 1 officiële controle uit op elk legkippenbedrijf. Dit wordt opgelegd in Verordening (EU) nr. 517/2011. De controle bestaat uit een inspectie op de uitgevoerde bemonstering en de vaccinatie. Er wordt eveneens 1 toom bemonsterd.

Indien een toom positief is voor S.e. of S.t., met uitzondering van een vaccinstam, wordt er eveneens een officiële bemonstering uitgevoerd bij alle andere aanwezige beslagen en bij het volgend beslag dat opgezet wordt in dezelfde productie-eenheid, op de leeftijd van 22-24 weken.

De bemonsterings- en analysemethoden worden beschreven in het Vademecum dat via deze link kan worden geraadpleegd: <http://www.favv-afscab.be/dierengezondheid/salmonella/>.

5.2 Salmonellabestrijding bij ander legpluimvee

De vaccinatie van andere soorten legpluimvee dan *Gallus gallus* tegen eender welk serotype *Salmonella* is facultatief. De vaccinatie moet uitgevoerd worden zoals beschreven onder 5.1.a).

Bedrijven met een capaciteit van minstens 5.000 stuks legpluimvee van de soorten kalkoenen, parelhoenders, eenden, ganzen, kwartels, duiven, fazanten, patrijzen en loopvogels voeren een staalname uit voor de monitoring op de aanwezigheid van zoönotische *Salmonella* binnen de 3 weken voor het slachten.

De staalname wordt uitgevoerd door de verantwoordelijke en de technische modaliteiten van de staalname zijn terug te vinden in het Vademecum dat via deze link kan worden geraadpleegd: <http://www.favv-afscab.be/dierengezondheid/salmonella/>.

Bijkomend worden in het kader van de zoönotische salmonellabestrijding volgende maatregelen opgelegd:

- het is verboden het pluimvee met antimicrobiële middelen te behandelen met als doel zoönotische *Salmonella* te bestrijden;
- alle resultaten van de uitgevoerde controles op *Salmonella* worden mee gedeeld aan de volgende schakel in de voedselketen, vóór het verplaatsen van de dieren of de producten.

5.3 Salmonellabestrijding bij bedrijven met enkel en alleen rechtstreekse verkoop van eieren aan de eindverbruiker

Op bedrijven met legkippen waar de eieren rechtstreeks aan de eindverbruiker worden verkocht, wordt tweemaal per jaar een analyse uitgevoerd, met een tussentijd van minstens 4 maanden en maximaal 8 maanden. De analyses moeten worden uitgevoerd in alle pluimveestallen waar zich op het moment van de analyse dieren bevinden. De toom of productieronde die wordt geplaatst na een positieve toom voor S.e. of S.t. wordt ook binnen 8 weken na de plaatsing van de dieren bemonsterd.

De staalname wordt uitgevoerd door de verantwoordelijke van het beslag. De technische modaliteiten van de staalname zijn terug te vinden in het Vademecum dat via deze link kan worden geraadpleegd: <http://www.favv-afsca.be/dierengezondheid/salmonella/>.

Wanneer de analyses een te bestrijden serotype zoönotische *Salmonella* aantonen, zijn de volgende maatregelen van toepassing:

- de eieren moeten een hittebehandeling (vb. pasteurisatie) ondergaan voordat ze voor menselijke consumptie in de handel gebracht worden:
  - **de eieren worden op het bedrijf gestempeld als B eieren (met een B of een gekleurd punt van minimum 5 mm hoog). Hiervoor wordt een inkt gebruikt die geschikt is voor het stempelen van consumptie-eieren. Rechtstreeks leveren van eieren aan de levensmiddelenindustrie zonder markeren is niet mogelijk;**
  - de eieren afkomstig van een positief beslag worden niet toegelaten in het pakstation maar rechtstreeks naar het eiverwerkend bedrijf getransporteerd.
- voor de opzet van nieuwe dieren wordt de stal grondig gereinigd en ontsmet. De nodige leegstand wordt gerespecteerd;
- na het reinigen, ontsmetten, en sanitaire leegstand voert een geaccrediteerde instelling of de bedrijfsdierenarts een swabcontrole op de aanwezigheid van *Salmonella*. Bij gebrek aan een bedrijfsdierenarts kan eveneens beroep gedaan worden op een erkende dierenarts. De stal moet minimaal volledig uitgedroogd zijn voor de stalen genomen worden. Het is de taak van de verantwoordelijke om de geaccrediteerde instelling of de bedrijfsdierenarts of de erkende dierenarts opdracht te geven deze swabcontroles uit te voeren;
  - indien het resultaat positief is voor *Salmonella* (niet enkel *S. Enteritidis* en *S. Typhimurium* maar eveneens alle andere *Salmonella*'s), moet de stal opnieuw gereinigd en ontsmet worden en wordt ze opnieuw gecontroleerd door de geaccrediteerde instelling of de bedrijfsdierenarts op de aanwezigheid van *Salmonella*. Dit wordt telkens herhaald tot *Salmonella* niet meer kan teruggevonden worden in de stal;
  - indien voor de reiniging geen leidingwater wordt gebruikt, wordt een bacteriologisch wateronderzoek uitgevoerd van het reinigingswater waarbij het monster genomen wordt door de bedrijfsdierenarts of de geaccrediteerde instelling. Bij gebrek aan een bedrijfsdierenarts kan eveneens beroep gedaan worden op een erkende dierenarts. Bij niet-conform resultaat is het gebruik ervan verboden totdat nieuwe onderzoeken aantonen dat het water conform is.
- een staalname wordt uitgevoerd om de aanwezigheid van zoönotische *Salmonella* te controleren bij de volgende toom of productieronde binnen de 8 weken na de opzet van de dieren.

5.4 Salmonellabestrijding bij hobbykippen die door handelaren of particulieren op de markt worden gebracht

De vaccinatie is verplicht voor de legkippen die door particulieren op de markt verkocht worden of op legkippen die door pluimveebedrijven of handelaars op markten of aan particulieren verkocht worden. De vaccinatie moet uitgevoerd worden zoals beschreven onder 5.1.a).

Handelaars die legkippen verhandelen aan particulieren moeten jaarlijks vóór de eerste opzet van de dieren een swabonderzoek uitvoeren om de aanwezigheid van de te bestrijden serotypes zoönotische *Salmonella* in de stal op te sporen. De handelaar doet voor de bemonstering beroep op zijn bedrijfsdierenarts of een geaccrediteerde instelling. Bij gebrek aan een bedrijfsdierenarts kan eveneens beroep gedaan worden op een erkende dierenarts.

De technische modaliteiten van de staalname zijn terug te vinden in het Vademecum dat via deze link kan worden geraadpleegd: <http://www.favv-afscab.be/dierengezondheid/salmonella/>.

Als het resultaat van het swabonderzoek wijst op de aanwezigheid van S.e. of S.t., wordt na het reinigen en ontsmetten een nieuw swabonderzoek uitgevoerd en herhaald totdat het resultaat negatief is voor zoönotische *Salmonella*.

6. Bijlagen

Niet van toepassing

7. Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Reden en omvang van de revisie
1	Datum van publicatie	Originele versie